

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ БІЗНЕС-КОЛЕДЖ**

Н. С. Дражан

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
Збірник літературних диктантів
Частина II

Черкаси – 2024

ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ БІЗНЕС-КОЛЕДЖ

Українська література. Збірник літературних диктантів. Частина II

УДК 347.77:339.138:658.827 (075)

*Рекомендовано до друку рішенням методичної ради
Черкаського державного бізнес-коледжу
Протокол № 5-23/24 від 07 червня 2024 р.*

Укладач: Дражан Н. С.,
Українська література.
Збірник літературних диктантів. Частина II.
Черкаси, 2024 р. – 48 с.

Рецензент: *Стасько О. Г. кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології, глибинної корекції та реабілітації Черкаського
національного університету імені Богдана Хмельницького.*

Навчально-методична розробка укладена відповідно до чинної програми із української літератури для студентів I-II курсу, що вступили на базі базової загальної середньої освіти. Збірник містить літературні диктанти з вивчення біографій та творів письменників-прозаїків 20-50-х років XX ст.

Збірник містить три літературні диктанти до кожної теми та відповіді до них в QR-кодi; список використаних джерел. Літературні диктанти дають змогу швидко, в цікавій формі перевірити засвоєння учнями змісту художнього твору, що вивчається. Такий вид роботи розвиває логічне та асоціативне мислення, пам'ять. Вони мають дещо спільне із тестовою перевіркою знань, але на відміну від тестів, потребують відповідного усного чи письмового пояснення, коментування, особистого ставлення до прочитаного тощо.

Призначений для студентів закладів фахової передвищої освіти, учнів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій для самоконтролю та підготовки до національного мультипредметного тесту. Матеріал збірника можуть використовувати викладачі в усній та письмовій формі під час повторення матеріалу та контрольних чи залікових робіт.

Затверджено на засіданні циклової комісії
природничо-математичних
та гуманітарних дисциплін
Протокол № 9 від 24 квітня 2024 року

©Дражан Н.С., 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тема 1. Життя і творчість Миколи Хвильового (М.Фітільова). Новела «Я (Романтика)»	<u>6</u>
Тема 2. Життя і творчість Юрія Яновського. Роман «Майстер корабля»	10
Тема 3. Життя і творчість Валер'яна Підмогильного. Роман «Місто»	16
Тема 4. Життя і творчість Остапа Вишні (Павла Губенка). Усмішки «Моя автобіографія», «Сом»	22
Тема 5. Життя і творчість Миколи Куліша. Комедія «Мина Мазайло»	26
Тема 6. Життя і творчість Івана Багряного. Роман «Тигрлови»	31
Тема 7. Життя і творчість Олександра Довженка. Кіноповість «Зачарована Десна»	36
Тема 8. Життя і творчість Олеся Гончара. Новела «Модри Камень»	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46

ВСТУП

Вивчення та викладання літератури є специфічним видом творчої діяльності, яка спонукає викладача та студента до нестандартного художнього мислення.

Найкраще показують рівень оволодіння програмовим матеріалом з української літератури - літературні диктанти. Як засвідчує практика, саме такий вид роботи дає змогу швидко й різнобічно перевірити програмові знання учнів, уміння виділяти основне, акцентувувати увагу на найважливішому матеріалі, узагальнювати вивчене. Крім того, літературні диктанти легко застосовувати у системі дистанційного навчання.

Літературні диктанти – інтерактивні технології, так звана технологія незакінчених речень, які часто застосовуються в сучасній школі. Літературні диктанти є вправами зворотної дії: можна одразу ж проконтролювати правильність виконання роботи. Літературні диктанти – спосіб організації уважного і вдумливого читання твору.

Формування культури читання, критичного мислення учнів, навичок самостійно аналізувати та оцінювати прочитане, формувати читацьку компетентність – основні завдання літературних диктантів. Вони допомагають, розвивають та вчать:

- аналізувати літературні тексти;
- послуговуватися термінами;
- творчо-пошукові навички;
- висловлювати власне ставлення до порушених у творі проблем;
- використовувати міжпредметні зв'язки.

Ці завдання можна використовувати для перевірки та корекції засвоєних знань, їх актуалізації, створення передумов для налагодження творчо-пошукової та іншої діяльності, закріплення вивченого.

Матеріали збірника нададуть можливість студентам повторити вивчені на заняттях української літератури твори, а викладачу – виявити рівень знань з програмових тем літератури.

Збірник містить три літературні диктанти до кожної теми, які дадуть змогу викладачу, або студенту, перевірити прочитання та розуміння змісту програмових творів, відомостей про їх авторів. Також відповіді можна перевірити, застосувавши новітні технології – QR-код, що є сьогодні на часі.

Методичний посібник укладено відповідно до чинної Програми з української літератури для 10-11 класів для загальноосвітніх навчальних закладів (2012 зі змінами 2015 – 2017 рр.) та відповідно до Концепції «Нової української школи» (2016). Призначений для студентів закладів фахової передвищої освіти, учнів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій для самоконтролю та підготовки до національного мультипредметного тесту.

**ТЕМА 1. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ
МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО (М.Фігільова).
НОВЕЛА «Я (РОМАНТИКА)»**

Мета: виявити і оцінити рівень знань студентів з новелістики Миколи Хвильового; поглибити вивчене про психологічний твір та його ознаки; навчити студентів розуміти ідейно-художній зміст новели; спробувати розібратися в складній психології революціонера-фанатика; розвивати навички аналізу твору, досягнення розуміння учнями світоглядних позицій автора та ствердження гуманістичних ідей твору на протигагу антигуманним; виховувати гуманістичні ідеали, почуття відповідальності за свої вчинки, життєвий вибір.

Літературний диктант № 1

Біографія Миколи Хвильового

1. Назвіть справжнє прізвище письменника.
2. Хвильовий дебютує як ...?
3. Яку літературну організацію очолював М. Хвильовий?
4. Хто сказав про М. Хвильового: «Основоположник справжньої нової української прози»?
5. Після виходу якої збірка О. Білецький у відомій статті «Про прозу взагалі та про нашу прозу 1925 року» назвав М. Хвильового «основоположником справжньої нової української прози»?
6. Яка стаття розпочала знамениту літературну дискусію 1925 — 1928 рр ?
7. Який памфлет написаний 1926р. був заборонений і став відомим читачеві лише 1990р.?
8. У якому жанрі якнайповніше розкрив свій талант Микола Хвильовий?
9. Де народився М. Хвильовий?
10. В арешті кого вважав себе винним М. Хвильовий?
11. Кого називав М. Хвильовий «мій золотий Любисточок»?

12. Кого запросив М.Хвильвий на останнє читання свого нового твору?
13. Яку професію мали батьки М. Хвильового і деякий час займався письменник?
14. Скільки раз був одружений М.Хвильовий?
15. Чи спілкувся письменник з рідною дочкою Іраїдою?
16. Кому письменник заповів авторське право на свої твори?
17. Який характер мав М. Хвильовий?
18. Чим зловживав М. Хвильовий?
19. Яке число вважають щасливим М.Хвильового?
20. Яким є комунізм Хвильового на думку В.Сосюри?
21. Чи був М.Хвильовий за кордоном?
22. Як Хвильвий ставився до свого одягу?
23. В якому місті більшу частину свого життя прожив Хвильовий?
24. Як закінчив своє життя Хвильовий?

Джерело: [1, с.45]

Літературний диктант № 2

Новела М. Хвильового «Я (Романтика)»

1. Якому твору присвячена новела «Я(Романтика)»?
2. Від якої особи ведеться розповідь у творі?
3. З ким у творі голова трибуналу вступає в конфлікт?
4. Де засідає «чорний трибунал комуні»?
5. Кого нагадує дегенерат ліричному героєві?
6. Якою травною пахне у дворі, де живе мати ліричного героя?
7. Що ховає ліричний герой «у глухому закутку, на краю города... від гільйотини»?
8. Хто з героїв твору проситься на фронт?
9. Кого побачив ліричний герой у натовпі черниць?
10. Хто запропонував ліричному героєві випустити його матір?
11. Кого називає ліричний герой сторожем його душі?

12. Яке завдання стоїть перед головним героєм твору?
13. Кого охарактеризовано словами: «Злий геній...з каменем замість серця»?
14. Хто з героїв, «коли треба енергійно розписатися під темною постановою – «розстрілять», завше мнеться»?
15. Хто має «трохи безумні очі» і «нагадує каторжника»?
16. Хто з героїв налаштований слухняно, швидко й акуратно виконати будь-який наказ?
17. Хто з героїв, буває не витримує і проситься на фронт, але поступово зникає до свого «права купатися в калюжах крові»?
18. З групою яких людей було розстріляно матір Я?
19. До якої стильової течії належить новела «Я (Романтика)»?
20. До якого літературного роду належить твір «Я (Романтика)»?
21. Зі скількох частин складається новела «Я (Романтика)»?
22. Який образ постає перед читачем на початку та в кінці новели?
23. Про які дві грози говорить М. Хвильовий у новелі?
24. Які два найсвятіші для героя почуття зіткнулися у непримиренній суперечності?

Джерело: [2, с. 83]

Літературний диктант № 3

«Продовжте за текстом» новели М. Хвильового

«Я (Романтика)»

1. «З далекого туману, з тихих озер загірної комуни йде ....»
2. «... наївність, тиха жура і добрість безмежна».
3. «Мати каже, що я (її ... син) зовсім замучив себе...»
4. «Дома, біля матері, в глухому закутку ховає від гільйотини кінець ...»
5. «Помешкання наше — фантастичний палац: це будинок розстріляного...»
6. «Цей невеселий комунар, коли треба енергійно розписатись під темною постановою — «розстрілять», завше мнеться».

7. «І я, зовсім чужа людина, бандит — за одною термінологією, інсургент - за другою „.. І це зрозуміло: - я - .., але і людина».
8. «Низенький лоб, чорна копа розкуйовдженого волосся й приплюснутий ніс. Мені він завжди нагадує каторжника, і я думаю, що він не раз мусів стояти у відділі кримінальної хроніки».
9. «... із широким лобом і білою лисиною, з холодним розумом і з каменем замість серця, - це ж він і мій безвихідний хазяїн, мій зврячий інстинкт».
10. «Я, главковерх ... комуни, виконував свої обов'язки перед революцією».
11. «Це був вірний пес революції, «це сторож моєї душі».
12. «Але ми напали на справжніх...: за всю дорогу жодна черниця не промовила жодного слова. Це були щирі фанатички».
13. Розстріл черниць відбувається на...
14. «Я вийняв із кобури ...й поспішно пішов до самотньої постаті. І тоді ж, пам'ятаю, спалахнули короткі вогні: так кінчали з черницями».
15. «Як зрізаний ..., похилилася вона на мене».
16. «Ішла гроза. Герой-чекіст зупинився серед мертвого ...»

Джерело: [3, с.13]

Відповіді

Диктант №1

Диктант № 2

Диктант № 3

**ТЕМА 2. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ЮРІЯ ЯНОВСЬКОГО.
РОМАН «МАЙСТЕР КОРАБЛЯ»**

Мета: здійснити детальний ідейно-художній аналіз твору; дослідити історію створення роману, особливості жанру та художньої організації твору, новаторство художньої форми, проблеми творення нової української культури, морально-етичні колізії роману, особливості національного крізь призму загальнолюдського; формувати вміння аналізувати, порівнювати, робити висновки на основі прочитаного; виховувати патріотичні почуття, повагу до творчості письменника, естетику, моральні цінності.

Літературний диктант № 1

**Життя і творчість Юрія Яновського,
роман «Майстер корабля»**

1. «Юрія Яновського називають «українським Гомером»..
2. Саме Юрій Яновський привів у кінематограф....
3. Колеги назвали Ю. Яновського...
4. Коли Ю. Яновський написав «Майстер корабля», йому було ...
5. Юрій Яновський започаткував в українській літературі різновид роману ....
6. Хто Ю. Яновський за світобаченням?
7. Перший опублікований прозовий твір ...
8. Вкажіть псевдоніми Ю.Яновського.
9. Як називалася перша збірка творів?
10. За який роман у 1930 р звинуватили Яновського в «націоналістичній романтиці»?
11. За який роман письменника радянська критика звинуватила в «спотворенні радянської дійсності»?
12. Навчаючись в Київському політехнічному інституті на перших двох курсах 1922–1923. познайомився майбутнім конструктором ракет...

13. У 24 роки Яновський переїхав до Одеси і став...
14. У роки Другої світової війни працював ...
15. До якої спілки входив Ю. Яновський?
16. Твір Ю. Яновського «Майстер корабля» належить до літературного роду...
17. Скільки епіграфів має твір «Майстер корабля»?
18. Як розшифровується ім'я героя То – Ма - Кі?
19. Де розташована кінофабрика в романі «Майстер корабля»?
20. Хто входив до «любовного трикутника» персонажів роману «Майстер корабля»?
21. Кому належать слова епіграфа «О корабле, віднесуть знову в море тебе хвилі!» до твору «Майстер корабля»?
22. Автор- оповідач константує, що сиве волосся до чогось зобов'язує, адже йому вже за ...
23. Оповідачу вже сімдесят, але він і досі гостро відчуває запах саду, який ...
24. «Майстер корабля» - це перший твір, який оспівує...

Джерело: [1, с.64]

Літературний диктант № 2

Роман «Майстер корабля» Юрія Яновського

1. «Щаслива вона - ...!»
2. «В холодній старечій любові до найпрекрасного, що я знав у світі, - до ...»
3. «Це я зроблю для тих, що зачитуються ... старого моря»
4. «..., пустельного вітру, нездійснених жадань і кочової романтики»
5. «Вони [тіні] біжать пустелею й чують, як женуться за ними ...»
6. « - ..., - кажу я, - поняття егоїстичне й навіть егоцентричне в своїй глибокій суті»

7. «Всім я з гордістю дивився в вічі, боронячи життя й ... моєї нареченої»
8. «Для неї я полюбив море, поставив на гербі якір, залізний важкий якір, що його приймають усі моря світу, і колишеться над ним могутній корабель. ... - звать її».
9. «Іноді крізь молодість проглядає спокійна ... життєвого шляху і спокійні білі поля висот»
10. «Бо в ньому є одвічне обличчя ..., суворі риси завойовника, серце мандрівника і творця»
11. «Вона [рука] поспішає, виконує волю людини, що, підіймаючися з небуття, ледве встигає дати життя дітям і виконати долю ...»
12. «Наша струна - ... - вібрує і дрижить»
13. «Дівчина тримала себе по-геройському, їй тільки не вірилось, що так кінчається її ...»
14. «Про що ми розмовляли? Здається, про дружбу. Ні, напевно про .... І про ...»
15. «Тяжко собі уявити щось страшніше й жахливіше, куди ні звір, ні птах, ані жодна тварина не заходила. І ім'я цій затоці - ...»
16. «Кожне слово ніби відгукувалось луною в ...»
17. «Ранкове повітря несло з моря ...»
18. «Тепер - я вважаю, що кожний корабель може прийняти на себе ... людей, які стремлять до батьківщини»
19. «Наречена, що жив я для неї ціле життя...»
20. Рана То-Ма-Кі нагадувала своєю формою ...
21. Скільки років оповідачеві?
22. Яке призначення фігури майстра корабля?
23. Як звали синів головного героя?
24. Роман написано у формі...

Джерело: [2, с. 92]

Літературний диктант № 3

«Впізнай героя» роману «Майстер корабля»

1. «Мій перший друг. Прийшовши режисером до кіно, він поставив невеличку комедію й блискуче провалився. За це він дозволив собі відпустку на кілька місяців. Тепер він знову повернувся до Міста й буде ставити ще одну картину.»
2. «Це неймовірний оптиміст... За такими людьми мимоволі йдуть. З ними дуже легко жити. Вони сприймають життя в цілому, в нещасті знаходять радість, у болі - чують натхнення, в страхові – знають сміх. Їх натовп висуває наперед. Вони – співаки, що знають силу пісень і співають їх у такт ході.»
3. «Тепер перед нами стояв блідий матрос, чорнявий і смаглявий, із затьмареними синіми очима, страшенно змучений попередньою мандрівкою на щоглі. Чорнява борідка пробивалася на щелепах, обличчя приємне, хоч і некрасиве. Вражав погляд, що завше був скерований в обличчя співбесідника»
4. «Білоголова, стрижена, в англійській блузці, поклавши довгі ноги на стілець перед собою. Вона палила, дмухаючи в вікно, і ледве подивилася на мене»
5. «Вона весело сміється й лукаво поглядає на мене й на Сева. Вона дуже стримана й холодна взагалі, а коли сміється – робиться близькою. Для всіх людей в неї холодний погляд і професійна усмішка – одним ротом, білими зубами.»
6. «Він розбирає й сортує матеріали і свої записки перед виданням. Пише він – де його притулить дорога: на морі, на повітрі, в лісі й в снігах, на екваторі, в піщаній пустелі, де нині заводять воду. Його твори завсіди легкі, бадьорі, і вони звучать, як пісня птаха».
7. «Професія мого сина – писання книжок. Це визнало кілька авторитетів у цій справі.»
8. «В історії Великого Кіно – в нього почесне місце відданого й невтомного працівника, непомітного, скромного й упертого в

роботі. Розповідали, що він показував теслі, як тримати сокиру, а маляреві – пензель».

9. «Не боятися ніколи помилок, бо той, хто боїться, швидко старіє, і в нього холоне голова.»

10. «Я люблю людські руки. Вони мені здаються живими додатками до людського розуму. Руки мені розповідають про труд і людське горе. Я бачу творчі пальці - тремтячі й нервові. Руки жорстокі й хижацькі, руки працьовиті й ледарські, руки мужчини й жінки! Вас я люблю спостерігати. Вона вмере, ця невгамовна рука, а витвори її житимуть».

11. «...ніколи не люби перший нікого. Коли тебе покохають – тоді, будь ласка, закохуйся, одружуйся. Але ніколи не бажай нікого так, щоб прокидатися тільки з цією думкою й засинати з нею...»

12. «...це розпутна красива жінка, яка хвилює більше за всіх цнотливих голубок.»

13. «Не боятися ніколи помилок, бо той, хто боїться, швидко старіє, і в нього холоне голова.»

14. «...ходив, похитуючись і припадаючи то на одну, то на другу ногу, як моряк, – до речі, він і був колись моряком».

15. «Вона почала ходити по хаті. Я одразу став забувати своє незадоволення. З нею мені захотілося погуляти по вулицях, міцно притиснувши до себе її лікоть. Вона трималася так, ніби їй шлейф несли пажі»

16. «Років йому було за п'ятдесят, ніс довгий, хитрі очі степового татарина, дуже дисципліновані губи: вони могли бути спокійними або приємно – завше однаково – посміхатись».

Джерело: [3, с. 20]

Відповіді

Диктант № 1

Диктант № 2

Диктант № 3

**ТЕМА 3. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ВАЛЕР'ЯНА
ПІДМОГИЛЬНОГО. РОМАН «МІСТО»**

Мета: поглибити знання про В. Підмогильного, його внесок в розвиток літератури, проаналізувати роман «Місто» з позицій екзистенціалізму; поглибити вивчене про жанр роману; вчити учнів розуміти вплив цивілізаційних процесів на людину; порушити проблеми, які піднімає автор у романі; розвивати вміння аналізувати великий твір, висловлювати власну думку; сприяти вихованню у студентів уміння вибудовувати стосунки один з одним, порядність у ставленні до оточуючих.

Літературний диктант № 1

Життя і творчість Валер'яна Підмогильного

1. Де і коли народився В. Підмогильний?
2. Що ви знаєте про роки навчання В. Підмогильного?
3. Вкажіть псевдонім, під яким друкує свої перші оповідання?
4. Як називалася перша збірка оповідань В. Підмогильного?
5. Як називалася друга його збірка?
6. Яке літературне угруповання у Києві утворив В. Підмогильний у 1924 році?
7. З яким письменником у 1926-1927 роках В. Підмогильний публікує мовознавчу розвідку «Фразеологія ділової мови»?
8. Твори яких французьких письменників В. Підмогильний переклав українською мовою?
9. Який роман прославив В. Підмогильного?
10. Ким працював протягом 1919-1920 років Підмогильний в українській школі ім. Івана Франка?
11. В. Підмогильного називають автором першого ... роману в українській літературі.
12. У Ворзелі під Києвом письменник одружується з донькою священика, актрисою ..?

13. Чому В. Підмогильного після 1930 року було усунуто з редакції журналу «Життя й революція» і не допущено до друку його твори?
14. У лютому 1929 року, у складі делегації українських письменників, учасників тижня української літератури в Москві, Підмогильний познайомився з ..?
15. Чому з 1930 року В. Підмогильний зосереджується на перекладацькій діяльності?
16. Коли і чому було заарештовано В. Підмогильного?
17. Як склалась подальша доля письменника?
18. Які ще письменники разом з В.Підмогильним розстріляні в урочищі Сандармох?
19. Якою подією був пам'ятний день народження 1936 року?
20. Кого Підмогильний вважав своїм духовним наставником?
21. В юності В. Підмогильний цікавився минулим, навіть був знайомий з ..?
22. Яку іноземну мову блискуче знав письменник?
23. Чи було реабілітовано В.Підмогильного?
24. Скільки тривав творчий шлях Валер'яна Петровича Підмогильного?

Джерело: [1, с. 85]

Літературний диктант № 2

Роман «Місто» Валер'яна Підмогильного

1. Про який твір писав В. Підмогильний «Свій роман ... я почав писати зовсім для себе несподівано - воно, за первісним задумом, мало бути кіно-сценарієм, і то комедією. »
2. Як літературознавці визначають жанр роману «Місто»?
3. Філософський напрям, прихильником якого був В. Підмогильний, риси якого є в романі?
4. Доповніть епіграф до твору: «Шість прикмет має людина: трьома подібна вона на..., а трьома на ...».

5. Вислів «Як можна бути вільним, Евкріте, коли ти маєш тіло?» є ..?
6. Як звали головного героя роману «Місто»?
7. З якою метою Степан їде в місто?
8. Яким видом транспорту Степан дістався до Києва?
9. Що довго роздивлявся Степан у вітрині магазину одразу після приїзду в місто?
10. Де жив і на чому довелось спати перші дні герою?
11. Після якої події Степан вирішив стати письменником?
12. Як називався перший твір Степана?
13. До якого критика звернувся Степан зі своїм оповіданням?
14. Як Степан називає Тамару Василівну Гніду?
15. Що подарувала Зоська Степану в першу їхню зустріч?
16. Як Зоська сприйняла появу збірки Степана?
17. Як закінчились стосунки Степана й Зоськи?
18. Яку посаду винаймав Степан у видавництві?
19. Кого Степан назвав «пузатою міщанкою»?
20. На якому поверсі Степан винаймає останню свою квартиру?
21. Що задумав зробити Степан після раптової зустрічі з Ритою?
22. Хто в романі є прототипом Є. Плужника?
23. Взірцем найвищої письменницької майстерності для Степана є творчість?
24. «Як могутній центр тяжіння, що круг нього крихітними планетами обертаються села, вічні супутники його руху, і часточки їх, потрапивши в розпечену атмосферу цього сонця, мусять пристосовуватися до нових умов тиску й підсоння» – так сприймає місто ..?

Джерело: [2, с. 103]

Літературний диктант №3

«Впізнай героя» за романом «Місто»

Валер'яна Підмогильного

1. «На зріст він був високий, тілом міцно збудований і смуглий на обличчі. Молоді м'які волосинки, неголені вже тиждень, надавали йому неохайного вигляду. Але брови мав густі, очі великі, сірі, чоло широке, губи чутливі. Темне волосся він одкидав назад, як багато хто з селянок і дехто тепер з поетів»
2. «...був лагідний на вдачу, мрійливий, спокійний, мав тихий голос і якусь глибоку сердечну усмішку».
3. «З його вуст сипались цитати всіма мовами, літературні факти, півфакти та анекдоти, його обличчя виявляло гнів ображеного велетня».
4. «...вернутись на село новою культурною людиною і разом з тим привезти туди нове життя» – говорив
5. «Відчував дивну красу міста ... але ненавидів [його]...», «все у місті якесь неприродне»
6. «...Вона завжди присутня була в його душі, і в інших він любив тільки її, а в ній любив щось безмежно далеко... Він почував тепер, що не забував її ніколи, що шукав її весь час у нетрях міста, і вона була тим вогнем, що горів у нім, пориваючи вдалеч... Прекрасна дівчино! Білява русалко вечірніх полів.»
7. «В її умінні любити не було нічого штучного, хоч слово «любов» було найулюбленішим її жартом»
8. «В сухості її обрисів він зачував витончені, містом породжені чари, бо в сільських умовах це тіло не могло б існувати...»
9. «Та жінка мала спокійне, майже нерухоме довгасте обличчя, що в прямокутній рамці гладенького стриженого волосся з рівним пасмом над очима нагадувало щось старовинне, витончене й застигле, незмінно молоде, певне своєї краси й урочисте, як обличчя давніх єгиптянок, що йшли з віялами за фараоном. Натомість очі її жили, ворушилися і сміялись за все

обличчя, – великі облудні очі, що блищали в мороці, як у кицьки. Одягнута була, скільки він роздивився, в темну оксамитову сукню, що переходила вузькою смужкою через одне, геть оголене плече».

10. «Вона була вередлива, і чудні, несвітські бажання її охоплювали. За один тільки вечір вона могла хотіти політати аеропланом, постріляти з гармати, бути музикою, професором, будь-яким, до речі, мореплавцем і чабаном».

11. «Студент-сільськогосподарник з їхнього ж села... Він був лагідний і грубший, ніж дозволяв його зріст, отже, з нього був би колись ідеальний панотець, а тепер – зразковий агроном. Сам з діда-прадіда селяк, він чудово вмів би допомогти селянинові чи то казанню, чи науковими порадами. Учився він дуже акуратно, ходив завсігди в чумарці й над усе любив полювання»

12. «Чоловік у жилетці, з куцою борідкою і сивиною в волоссі. ... був трохи згорблений і тонкий у ногах. Він був невисокий, але худі ноги його здавались довгими й негнучкими... Обличчя його було в зморшках. Щось погноблене було в його очах».

13. «Хлопець побачив на порозі жінку в широкій червоній хустці, що ховала її постать аж до колін. Це була вона, тільки страшенно змінена, майже спотворена, але в чім саме, він ще не міг сказати. Навіть голос її якимось інакше бринів, — якимось прикро, певно, погордо. Вона злякала його своєю появою, своєю постаттю, церемонністю й глузливим поглядом».

14. «Не ненавидіти місто треба, а здобути»,- говорив...

15. «Знати літературу є перша ознака культурної людини», - вважав ...

16. «У тебе душа – грифельна дошка, досить пальцем провести, щоб стерти написане», – говорить Степанові.

Джерело: [3, с.41]

Відповіді

Диктант № 1

Диктант №2

Диктант № 3

**ТЕМА 4. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ОСТАПА ВИШНІ
(Павла Губенка).
УСМІШКИ «МОЯ АВТОБІОГРАФІЯ», «СОМ»**

Мета: показати неповторність творчої спадщини Остапа Вишні, повторити віхи життя, як основних причин розвитку таланту письменника – гумориста; розвивати почуття комічного; формувати вміння аналізу, застосовувати набуті знання практично, розвивати творчі здібності; усне та писемне мовлення, любов до рідного слова, пошану до українських діячів культури; виховувати любов до спадщини Остапа Вишні, прагнення поглибити знання шляхом самостійного читання творів та літератури про творчість письменника та його життя.

Літературний диктант № 1

Життя і творчість Остапа Вишні

- 1.Справжнє ім'я Остапа Вишні?
2. Де народився Остап Вишня?
3. Яким прізвиськом він підписував свої перші публікації?
4. Чому П. Губенко підписував свої наступні твори О. Вишня?
5. Скільки дітей було у родині Губенків?
6. Про яку професію мріяв в дитинстві?
7. Хто був однокласником в Зіньківській школі?
8. Де навчався після Зіньківської школи?
9. Де почав навчатися в 1917р.?
10. До якого війська в 1918 року був мобілізований?
11. Під час служби в УНР потрапив у полон до..?
12. В 1930 р. його заарештувала радянська влада за статтю..?
13. У1934 року письменника засудили на десять років ув'язнення в Ухтимсько-печорському таборі за ..?
14. Чому Остапа Вишню не розстріляти?
15. Хто допоміг звільнити О. Вишню з ув'язнення?
16. Де працював О. Вишня після ув'язнення?
17. Чи повернули добре ім'я О. Вишні?

18. Який новий літературний жанр започаткував письменник?
19. Як називались більшість збірок письменника?
20. Зким товаришував О. Вишня?
21. Вкажіть хобі О. Вишні.
22. Кому присвятив твір «Як варити і їсти суп із дикої качки»?
23. З яким гаслом Остап Вишня збирався на полювання?
24. О. Вишню називають ...

Джерело: [2, с.114]

Літературний диктант № 2
Усмішка Остапа Вишні «Сом»

1. Де відбуваються події?
2. Яка річка впадає в Північний Донець?
3. Чим уквітчуються дівчата?
4. Що розповідав дід Панько?
5. Чи можна купатися в Осколі?
6. Хто живе в Осколі?
7. Хто з'їв гусака?
8. Хто вирішив упіймати клятого сома?
9. Хто зробив спеціального гака?
10. Що стало приманкою для сома?
11. Хто співав пісню про пана?
12. Як ловили сома?
13. Чому пан вирішив поводити сома?
14. Скільки важив сом?
15. Як звали панського собаку?
16. Куди подівся Джой?
17. Де знайшли Джоя?
18. У книзі якого автора написано, як сом проковтнув ведмедя?
19. Які бувають соми?
20. Якого сома виловив рибалка з сусіднього села?
21. Де живе сом?

22. Що можна знайти в череві сома?
23. Чому саме сом?
24. Кому присвятив усмішку О. Вишня?

Джерело: [1, с.108]

Літературний диктант № 3

Усмішка О. Вишні «Моя автобіографія»

1. Дата і місто написання гуморески.
2. «... мати казали, що мене..., коли напували корову Оришку»
3. «Трапилася подія 1 листопада (ст.ст.) 1889 року, в містечку Груні Зіньківського повіту на ...».
4. «Головну роль у формації майбутнього письменника відіграє взагалі».
5. «Писатиме, – ск азав якомсь батько, коли я, сидячи на підлозі, ...»
6. «Із подій мого раннього дитинства, що вплинули (події) на моє літературне майбутнє, твердо врзалася в пам'ять одна...»
7. «...вчилися ми разом із ...».
8. «Книга, що найсильніше на мене враження справила в моїм житті, - це...».
9. «Книжки я любив змалку. Пам'ятаю, як попався мені...».
10. «Взагалі любив я книжки з ...».
11. «Часто мене запитують, де я мову свою взяв. Мову свою я взяв з ...».
12. «На підставі свого досвіду радив би все-таки працювати так: ...».
13. «... виробляла мені стиль літературний ...».
14. «Із комах любив – ...».
15. «Учитель Іван Максимович, доброї душі дідуган, був ...»
16. «Із страв найсмачніша -...».

Джерело: [3, с. 100]

Відповіді

Диктант № 1

Диктант № 2

Диктант № 3

**ТЕМА 5. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ МИКОЛИ КУЛІША.
КОМЕДІЯ «МИНА МАЗАЙЛО»**

Мета: повторити й поглибити вивчений матеріал про розвиток української драматургії й театру; новаторство театру Леся Курбаса та драматургії Миколи Куліша; показати велич і трагедію життя, творчості письменника–драматурга; удосконалювати вміння проводити аналогії між явищами, фактами, подіями; виховувати любов до театру.

Літературний диктант № 1

Життя і творчість Миколи Куліша

1. Де народився М. Куліш?
2. Навщо Чаплинські інтелігенти зібрали близько 100 карбованців (особливо шкільний вчитель Володимир Пилипович Губенко)?
3. Перші твори М.Куліш, навчаючись в Олешках, почав писати...?
4. Чому в 1913 році М. Куліш їде на Кавказ?
5. В 1914 р. Куліш вступає на історико-філологічний факультет Одеського університету, живе в родині свого гімназійного приятеля Невелля, де й познайомився ..?
6. 1918 року Микола Гурович Куліш прибуває до Олешок, де організовує культурно-політичне українське товариство?
7. Хто змалював М.Куліша та його участь в громадянській війні, в образі комісара Данила Чабана?
8. У1921 році трагедія голоду спонукала драматурга до написання першого твору – драми?
9. В Одесі (1923-1925) М. Куліш займає посаду ..?
10. Яку літературну організацію очолював М.Куліш 1928р.?
11. В якому місті перетнулися шляхи Л.Курбаса та М.Куліша?
12. Що трапилось «Березолі» після постановки драми «Маклена Граса»?

13. За що у 1934 році М. Куліша виключають з Комуністичної партії?
14. Під час якої події було арештовано М. Куліша?
15. Чому М.Куліша утримувався в спецізоляторі?
16. Як закінчився життєвий шлях драматурга?
17. Чи повернули добре ім'я М. Куліша?
18. Микола Куліш працював в українській драматургії всього 10 років і створив ..?
19. До якого літературного роду належить переважна більшість творів Миколи Куліша?
20. «Міщанство і українізація» - це, за визначенням Миколи Куліша, тема твору ..?
21. Дискутуючи довкола питання про шляхи розвитку національної культури, М. Куліш підтримував...
22. Риса творчої майстерності, яка допомагала М. Кулішу «відлити кожен рядок не тільки у запашні квіти, а й у шматочки бронзи і мармуру» ...?
23. М. Куліш належить до митців ...?
24. «У певному розумінні М. Куліш був глибоко релігійною людиною». У чому полягала релігійність письменника?

Джерело: [1, с. 117]

Літературний диктант № 2.

Драма «Мина Мазайло» Миколи Куліша

1. До якого літературного роду належить твір «Мина Мазайло»?
2. Який жанр п'єси?
3. Що таке водевіль?
4. Яка тема твору?
5. У якому місті відбуваються події, зображені в комедії?
6. Ким працював Мина Мазайло?
7. Чому Мина Мазайло вирішив змінити прізвище?

8. Кому адресовано репліку: «А як хочеться знайти собі такого друга, теплого, щирого, щоб до нього можна було промовитись словом з Грінчевого словника та й з власного серця.»
9. Як звали вчительку «правильних проізношень» російської мови?
10. Кому належить репліка: «Тепер я розумію, що таке українська мова. Розумію! Австріяцька видумка. Так?»
11. Яку частину до свого прізвища хотів додати Мокій?
12. За що Мину Мазайла було звільнено з роботи?
13. Через що посварилися й образили одна одну мати і Рина?
14. Яке завдання дала Рина подрузі Улі
15. Як Мокій намагався довести, що Уля - українка?
16. Яку московську виставу згадувала тьотя Мотя у суперечці?
17. Який пристрій вигадав Мазайло і що ставила йому в заслугу тьотя Мотя?
18. Що говорив Мина Мазайло про українізацію?
19. Якої думки про українізацію дядько Тарас?
20. Що говорив про прізвища в майбутньому комсомолец Губа?
21. Хто відвідав у маренні Мину Мазайла?
22. Чим закінчується комедія?
23. Назвіть повне ім'я Рини, дочки Мيني Мазайла
24. Яких визначних українських письменників згадує Мокій?

Джерело: [2, с. 126]

Літературний диктант № 3

«Впізнай героя» за твором Миколи Куліша «Мина Мазайло»

1. «Двадцять три роки, кажу, носю я це прізвище, і воно, як віспа на житті —...!.. Ще малим, як оддав батько в город до школи, першого ж дня на регіт взяли. Жодна гімназистка не хотіла гуляти ...!»
2. «Українцями звуться ті, хто вчить нещасних службовців так званої української мови. Не малоруської і не

Тарасошевченківської, а української - і це наша малоросійська трагедія»

3. «Нічого з вашої українізації не вийде, це вам факт, а якщо і вийде, то пшик з бульбочкою - це вам другий факт, бо так каже моє серце...»

4. «Доводи? Будь ласка, - доводи. Да етого не может бить, потому што етого не может бить нікада»

5. «Там такий, що в нього навіть кури по-українському говорять».

6. «...юнак з чорним висипом, під носом і по підборіддю, з мрійними, але злими очима.»

7. «Краще бути ізнасілованной, нежелі українізірованной»

8. «Мазайло-Квач, Улю! Це ж таке оригінальне, демократичне, живе прізвище. Це ж зовсім не те, як якесь заяложене, солодко-міщанське: Аренський, Ленський, Юрій Милославський... Взагалі українські прізвища оригінальні, змістовні, колоритні...»

9. «Він на тебе словами, віршами, ідеологією, а ти на нього базою, розумієш? Базою... Тим-то і поклалась я на тебе, Улько, що ти маєш такі очі, губи, взагалі прекрасну базу маєш.»

10. «Тільки но під'їхала до вокзалу, дивлюсь - отакими великими літерами: «Харків». Дивлюсь - не «Харьков», а «Харків». Нащо, питаюсь, навіщо ви нам іспортілі город?»

11. «Мені б років десять скинути, я б сама вписалась у комсомол. Ух, і комсомолка б з мене вийшла!»

12. «Так он вони хто, ваші українці! Тепера я розумію, що таке українська мова. Розумію! Австріяцька видумка...»

13. «...їхня українізація — це спосіб виявити всіх нас, українців, а тоді знищити разом, щоб і духу не було...»

14. «Серцем передчуваю, що українізація- це спосіб робити з мене провінціала, другосортного службовця і не давати мені ходу на вищі посади...»

15. «А як хочеться знайти собі такого друга, теплого, щирого, щоб до нього можна було промовитись словом з Грінченкового словника та й з власного серця».
16. «Та що там прізвище - у вас очі українські, губи, стані».

Джерело: [3, с. 113]

Відповіді

Диктант № 1

Диктант № 2

Диктант № 3

**ТЕМА 6. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ІВАНА БАГРЯНОГО.
РОМАН «ТИГРОЛОВИ»**

Мета: повторити та поглибити основні віхи життя і творчості митця, його громадянську позицію; уміння аналізувати твір щодо проблематики; розвивати культуру зв'язного усного мовлення і мислення, навички пізнавальної діяльності та критичного мислення; сприяти розвитку уяви, здатності створювати нові художні образи, формувати активну життєву позицію.

Літературний диктант № 1

Життя і творчість Івана Багряного

1. Яке справжнє прізвище І. Багряного?
2. Вкажіть другий псевдонім І. Багряного.
3. Назвіть місце народження письменника.
4. Ще з юних літ І. Багряний усвідомив, що його покликання, його «сродна праця» – це...
5. У якому віці почав друкувати перші оповідання й поетичні твори?
6. Як називалася перша поетична збірка І. Багряного?
7. Який віршований роман 1930 р. викликав шалену лютю у тодішньої влади й був заборонений та конфіскований?
8. Вкажіть автобіографічні романи І. Багряного.
9. Яка перша назва роману «Тигролови»?
10. Де вперше було надруковано роман «Тигролови»?
11. Як пояснював Багряний свою відмову повертатися на Батьківщину?
12. Де здобував вищу освіту?
13. Був учасником яких літературних угруповань в Україні?
14. Що пропонували Багряному при першому арешті в ГПУ по рокові сидіння в камері, аби він засудив офіційно в пресі своє

минуле й усіх соратників, а також свою літературну творчість як класово ворожу?

15. Де відбував ув'язнення Багрянний після другого арешту?

16. Із якими організаціями співпрацював під час Другої світової війни?

17. Як пов'язаний Зелений Клин на Далекому Сході із життям І. Багряного?

18. Скільки раз Радянська влада ув'язнювала Багряного?

19. Куди митець переїхав жити після війни?

20. 1950 р. Вийшов у Франції роман «Сад Гетсиманський», що відворює ..?

21. Яку газету заснував за кордоном?

22. Іван Багрянний став одним з символів ...

23. 1962 р. його висунули ...але не отримав через смерть.

24. 1992 Постановою Кабінету Міністрів України Іванові Багряному посмертно присудили ... за романи «Сад Гетсиманський» і «Тигролови».

Джерело: [1, с. 159]

Літературний диктант № 2

Роман Івана Багряного «Тигролови»

1. Перша назва роману «Тигролови» –

2. Твір «Тигролови» автор написав за ... днів

3. Жанр твору «Тигролови» –

4. Перший ешелон, що мчить у Сибір, Іван Багрянний порівнює з...

5. Прадідом Григорія, головного героя твору, був ...

6. Як називав себе Григорій, кепкуючи зі свого безсилля?

7. Григорій з ешелону смерті врятувався тим, що ...

8. Життєвий принцип «ліпше вмерти біжучи, ніж жити гниючи» сповідує персонаж твору...

9. Григорія Многогрішного було засуджено на ...

10. Від нападу ведмедиці Григорій Многогрішний рятував...

11. «Славним і доблесним чекістом», що в боротьбі з ворогами не знав пощади і жалості змальовано...
12. «Це була наша друга Україна, нова Україна, синку, але щасливіша. І назви наші люди подавали тут свої, сумуючи іноді за рідним краєм: Київ, Чернігівка, Полтавка, Україна, Катеринославка, Переяславка...» – так розповідає про тайговий край ...
13. До Хабаровська, щоб здати хутро, поновити контракти, Григорій із Грицьком добиралися потягом, що мав назву...
14. Хто сказав: «У сміливих щастя завжди є»?
15. Хто виказував величезну обізнаність мисливця-натураліста в усіх питаннях і був «дитям нетрів»?
16. Про яке місто «каторги», «вигачуване костями українськими», розповідав старий Мороз?
17. Хто прозвав Григорія «інженером»?
18. Про кого Григорій подумав: «Яка запальна! Хижа! Ні, не хижа, – дикунка.»?
19. З якою твариною, що ховається в хащах, порівнював себе Григорій Многогрішний?
20. Кого «привезли з розчавленою головою», як з війни?
21. Хто це: «Бравий герой і грізний суддя та володар душ людей і плюгавий злодюжка, порушник закону нетрів... три шпали на ковнірі»?
22. Хто «намагався подряпати серце» Григорієві?
23. Хто застрелив Медвина?
24. Звістку Сіркам про те, що Наталка з Григорієм перейшли кордон, приніс...

Джерело: [2, с. 161]

Літературний диктант № 3

**«Впізнай героя» за романом Івана Багряного
«Тигролови»**

1. «Почорніле обличчя з міцно стиснутими щелепами, заросле щетиною. На крутому лобі дві глибокі зморшки між крилами брів.»
2. «Суворе, металеве обличчя. Ще молоде, але... Великі очі горіли, мов у божевільного»
3. «Хороша, бистроока, із стрічкою над чолом, юна, смаглява від сонця.»
4. «...густобровий, кремезний парубок».
5. «У ній «якесь дивне поєднання надзвичайної дівочої краси і суворості. Гнучка, як пантера, і така ж метка, а строга, мов царівна.»
6. «Їй понад п'ятдесят років, а вона виглядає ще молодо й бадьоро.»
7. «Гнучка, як вуж, граційна, як мавка.»
8. «... квадратне, косооке обличчя. Присадкуватий і добродушний.»
9. «Бронзові обличчя, засмалені вітром, сліпучим сонцем і морозами, були ніби вирізьблені з суворого металу.»
10. «Кремезний, броватий, волохаті груди в пазусі; Не дід, а вусатий дідуган, дебелий, високий, червоновидий, волохаті груди випинаються з білої пазухи. На ногах ічаги, на голові пропотілий кашкет, ватяні штани на нім, дарма що така спека, при боці мисливський ніж, а коло сідла в переднього коня приторочена гвинтівка».
11. «Високий, як батько, дебелий красень. Молодий – років 25. Буйний чуб кучерявиться.»
12. «Брови рішуче зсунені, вуста стиснені. Бліда, як смерть.»
13. «Ось вона – козача кров! І ось вона – найвищий вияв не тільки жінки, а взагалі людини його крові. Така юна, квітуча – і така сувора, гартована і гонориста»

14. «Ліпше вмирати біжучи, ніж жити гниючи. Жить! Відплатить!! ... Або вмерти».

15. «Не журися, синку. Вір у своє щастя! А воно в тебе є... У сміливих щастя завжди є...»

16. «Я не знаю, хто ти, але моя хата - твоя хата. Лежи ж собі. Такий закон тут. Наш закон. Навіть коли б ти був не християнська душа, а якийсь гольд чи навіть корець, то й тоді цей закон по твоїй стороні. Будь же веселий і щасливий...»

Джерело: [3, с. 150]

Відповіді

Диктант № 1

Диктант № 2

Диктант № 3

**ТЕМА 7. ЖИТТЯ І ТВОРЧИСТЬ ОЛЕКСАНДРА
ДОВЖЕНКА. КІНОПОВІСТЬ «ЗАЧАРОВАНА ДЕСНА»**

Мета: ознайомити студентів із життєвим і творчим шляхом Олександра Довженка; формувати компетентність саморозвитку і самоосвіти; розвивати аналітичне мислення студентів через інтеграцію знань про історію, літературу, кіномистецтво; виховувати шанобливе ставлення до українських митців.

Літературний диктант № 1

Життя і творчість Олександра Довженка

1. Де народився Олександр Довженко?
2. До чого дідусь прищепив любов Сашку?
3. Чому батько О. Довженка прагнув дати освіту своїм дітям?
4. «Виріс на берегах Десни, але так і не навчився...»
5. Псевдонім, яким О. Довженко підписував карикатури у газеті «Вісті»
6. З якого часу розпочалася епоха кіно?
7. Як називався піаніст, що супроводжував показ німих фільмів?
8. Чому Довженка називали петлюрівцем та націоналістом?
9. Хто врятував О. Довженка від розстрілу більшовиками?
10. В якому ВНЗ навчався Олександр Петрович?
11. Ким був за освітою О. Довженко?
12. Після встановлення радянської влади О. Довженко працював на різних посадах в Україні, потім – на ...
13. У якій газеті працював Олександр Петрович художником-ілюстратором, зайнявшись живописом?
14. Який фільм О. Довженка був визнаний одним із кращих усіх часів і народів?
15. Чим займався Олександр Довженко у часи Другої світової війни, крім того, що працював кореспондентом газети «Красная звезда»?

16. За яку роботу Довженко нагороджений Сталінською премією I ступеня?
17. Яку тему розкривав письменник у своїх творах часів війни?
18. За яку кіноповість прозаїк піддався критиці?
19. Який твір був заборонений на понад 20 років і вперше надрукований лише в 1966 році із суттєвими змінами?
20. Прізвище дружини О. Довженка, яка зняла фільм «Повість полум'яних літ».
21. Де помер і похований митець?
22. Основоположником якого жанру у літературі вважається О. Довженко?
23. Про кого писав О. Довженко «Народжена для пісень, вона проплакала все життя, проводжаючи назавжди»
24. «Я помру в Москві, так і не побачивши..., – писав він у щоденнику в 1945-у році. – Перед смертю попрошу Сталіна, аби перед тим, як спалити мене в крематорії, з грудей моїх вийняли серце і закопали його в рідну землю ...»

Джерело: [1, с. 165]

Літературний диктант № 2

«Зачарована Десна» Олександра Довженка

1. Яку картину Сашкова мати купила за курку на ярмарку?
2. Які «чотири няньки» доглядали змалечку Сашка?
3. Яку книгу любив читати дід Семен?
4. Хто завідував погодою на сінокосі?
5. Яку музику любив у ранньому дитинстві Сашко?
6. Що понад усе на світі любила прабабуся Марусина?
7. Коли Сашко вперше нагрішив?
8. Що «більш за все на світі любив дід Семен»?
9. Як батько й мати називали братів Сашка, що померли від пощесті? Чому?
10. У яке свято батько з Сашком рятували людей? Чому?

11. Чому діти боялися лазити в кущі смородини й бузини?
12. На кого, на думку Сашка, був схожий дід Семен?
13. Що вирішив зробити Сашко, щоб замолюти свій гріх?
14. Що було некрасивим в образі Сашкового батька?
15. Що говорив батько Сашка замість словосполучення «моя бідність»?
16. Чим завжди закінчувався поділ копиці сіна? Чому?
17. Дядько Самійло був поганим ...
18. Яку тварину побачив Сашко на березі Десни? Як вона тут опинилася?
19. Чому Сашка не прийняли до школи?
20. Про якого персонажа йдеться у творі «Зачарована Десна»: «У малині лежав повержений з небес маленький ангел і плакав без сліз...»?
21. Як звали собаку?
22. Що найбільше любила Сашкова мати?
23. Символом чого у кіноповісті були коні?
24. Вкажіть жанр твору.

Джерело: [2, с.176]

Літературний диктант № 3

«Впізнай героя» за кіноповістю «Зачарована Десна»

Олександра Довженка

1. «Він був високий і худий, і чоло в нього високе, хвилясте довге волосся сиве, а борода біла. І була в нього велика грижа ще з молодих чумацьких літ».
2. «...він ходив повз нашу хату з цілим снопом довгих вудок і так гупав чобітьми, що ми прокидалися вночі, як од грому, коли він повертався часом з рибалки. У нього були великі чоботи й такі важкі ноги, що, здавалося, під ним вгиналася земля».
3. «А в малині лежав повержений з небес маленький ангел і плакав без сліз. З безхмарного блакитного неба яось

несподівано упав він на землю й поламав свої тоненькі крила коло моркви».

4. «Він прожив під сонцем коло ста літ, ніколи не ховаючись у холодок. Так під сонцем на погребні, коло яблуні, він і помер, коли прийшов його час».

5. «Кутив він такий лютий тютюн, що коло нього ніхто не міг стояти близько. Його обходили кури й поросята».

6. «Він почував себе спасителем потопаючих, героєм-мореплавателем, Васкою да Тамою. І хоч життя послало йому калюжу замість океану, душа в нього була океанська».

7. «...боялась і ненавиділа старців, але надіяла їх завжди щедро. Вона була гонориста, і їй дуже хотілось, аби хоч сліпі вважали її за багату».

8. «З нього можна було писати лицарів, богів, апостолів, великих учених чи сіятелів, — він годивсь на все. Багато наробив він хліба, багатьох нагодував, урятував од води, багато землі переорав, поки не звільнився від свого смутку»

9. «Одне, що в ... було некрасиве, - одяг. Ну такий носив одяг негарний, такий безбарвний, убогий! Неначе нелюди зухвалі, аби зневажити образ людини, античну статую укрили брудом і лахміттям»

10. «...найбільше в житті любила «саджати що-небудь у землю, щоб проізростало»

11. «Він був наш добрий дух луку і риби. Гриби й ягоди збирав він у лісі краще за нас усіх і розмовляв з кіньми, з телятами, з травами, з старою грушею і дубом — з усім живим, що росло і рухалось навколо».

12. «... любив кашляти. Кашляв він часом так довго й гучно, що скільки ми не старалися, ніхто не міг його як слід передражнити. Його кашель чув увесь куток. Старі люди по дідовому кашлю вгадували навіть погоду»

13. «Прокльони були її духовною їжею. Вони лились з її вуст невинним потоком, як вірші з натхненного поета, з найменшого

приводу. У неї тоді блищали очі й червоніли щоки. Це була творчість її палкої, темної, престарілої душі».

14. «Він був косар. Він був такий великий косар, що сусіди забули навіть його прізвище і звали його... просто Косар. Орудював він косою, як добрий маляр пензлем, — легко і вправно».

15. «... знала кожного й бачила, хто чого хоче. Погодою на сінокосі, казали, років півтора завідувала...»

16. «...старий, нервовий і сердитий. Носив золоті гудзики і кокарду, був вищим за батька, тож це надавало йому грізної сили»

Джерело: [3, с. 168]

Відповіді

Диктант № 1

Диктант № 2

Диктант №3

**ТЕМА 8. ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА.
НОВЕЛА «МОДРИ КАМЕНЬ»**

Мета: використовуючи літературно-критичні статті, щоденникові записи письменника, спогади про нього та зміст художніх творів, допомогти учням зрозуміти духовний світ Олеся Гончара та його героїв, безкомпромісну громадянську позицію слова; спонукати до читання творів Олеся Гончара; розвивати уміння самостійно здобувати знання, уміння знаходити потрібну інформацію, використовувати інформаційно-комунікаційні технології, вміння виділяти основне і зосереджуватися на ньому; виховувати інтерес до особистості та творчості Олеся Гончара, високі моральні якості та активну життєву позицію.

Літературний диктант № 1

Життя і творчість Олеся Гончара

1. Що ви знаєте про дитячі роки О.Гончара?
2. В підлітковому віці працював ...
3. Навчаючись на філологічному факультеті Харківського університету написав перше оповідання...
4. Оповідання за яке отримав першу премію...
5. Пішов на фронт Другої світової війни у 1941 року...
6. Під час війни рік перебував у ...
7. «... Без неї, певно, я не став би письменником...її вплив на мій розвиток був величезний, і потім, у найважчі хвилини життя, я згадував її», – писав про неї Гончар.
8. Олесем вперше його назвала...
9. Прізвище рідних по маминій лінії Гончар взяв, тому що...
10. «Через критику ... він не ходив на навчання в університет три дні... і чудом не відрахували з університету.» Про який твір говориться?

11. Єдина, хто не відвернулася від письменника в той час була ...?
12. На початку 60-х Олесь Гончар активно захищав ... під час перших репресій?
13. Про збереження національної пам'яті, охорону історичної та культурної спадщини розповідається в романі ..?
14. Роман, за який влада відмовилася нагороджувати прозаїка зіркою Героя Соціалістичної Праці, вважала його політично незрілим?
15. Який твір на довгі 20 років був приречений на заборону?
16. Вірним товаришем, секретарем, порадиником була..?
17. У 1959-1971 роках Олесь Гончар був головою правління ..?
18. Якому твору високу оцінку, відзначеному двома Сталінськими преміями, дали Юрій Яновський, Павло Тичина?
19. В 1987 році Олесь Гончар став одним із засновників першої неурядової благодійної організації в Україні...
20. Найбільше не любив письменник спілкуватися із ..., хоч мусив з ними працювати.
21. Однокурсники називали його останнім ... епохи?
22. О.Гончару першому серед письменників Незалежної України було надано почесне звання ...?
23. Який твір О.Гончара висували на Нобелівську премію і тричі не судилося її отримати?
24. «Гончар захищав нас як міг. І не заглядав у рота нікому - ні Брежнєву, ні Щербицькому. Говорив що думав» – писав поет ...

Джерело:[2 с 186]

Літературний диктант № 2

Новела Олеся Гончара «Модри Камень»

1. Вкажіть жанр твору «Модри Камень»
2. До якої літературної течії належить твір?

3. Із скількох частин складається твір?
4. Яку роль виконують перша і п'ята глави новели?
5. Від якої особи ведеться розповідь у творі?
6. Як перекладається назва «Модри Камень»?
7. У яку історичну епоху відбуваються події, зображені в новелі?
8. У якій країні розгортаються події?
9. Ким були герой-оповідач та його товариш Ілля?
10. Чиї «руки мокрі, червоні, незграбні, у брудних бинтах»?
11. Словацька дівчина носила траур не тільки по брату, а й..?
12. «Баян» Іллі – це..?
13. Хто «слухав по радіо і Прагу, і Москву та хвалився всім на роботі, що він чув»?
14. Що було видно солдатам з кряжу?
15. Чим пригостили бійців у словацькій родині?
16. Скільки годин не змикали очі солдати?
17. Чий опис: «... бліда й згорьована щось шепоче, як черниця»?
18. Як містечко Модри Камень називали радянські бійці?
19. Навіщо прийшли поліціанти до Терезиної хати?
20. Що знайшли поліціанти під час обшуку?
21. Цим реченням розпочинається чи закінчується новела: «А небо над нами, весняне й високе, гуде від вітру, мов блакитний дзвін».
22. Елементи якого іншого літературного роду наявні в останній главі?
23. Через який художній прийом розкривається головна ідея новели?
24. Яку назву мають гори тієї місцевості?

Джерело: [2, с.186]

Літературний диктант № 3

«Впізнай героя» за новелою Олесея Гончара «Модри Камень»

1. «Мамцю моя! Пан бог видать, кого я виглядаю» - казала ...
2. «Свої,- кажу і не чую власного голосу. Третю добу замість води ми їли сніг. - Свої», - хриплю ... щосили.
3. Хто «стидався дивитись на твої білі стрункі ноги, але, одвівши погляд, все одно бачив їх весь час.»
4. «А по кому ви носите траур? - По нашому Францішеку, - каже мати. - По Чесько-Словенській республіці, - каже...
5. «Від скирти сіна відділяється ..., білий, мов привид. Замерз, лається...» Кого описано?
6. «Просім пана - не треба, не треба його в господі! Ви будьте, а його не треба. Від нього нам усе зле. Воно забрало нашого Францішека» - просить...
7. Хто «... завжди сидів над своїм радіо до глухої ночі. Слухав і Прагу, й Москву. Необережний, хвалився всім на роботі, що він чув. А прийшли собаки-тисовці, побили радіо та умкнули й ...»?
8. «Чую, як з дрожем виходить з мене той холод, що ми його набралися в горах. З обережності ми за три доби ні разу не розвели вогню. Ми то плазували в камінні, високо над шосе, то забиралися на самий кряж, звідки видно було ще далі - в тилу - всі батареї противника». Про кого розповідається?
9. В кого «...пальці були вправні й повні ніжного тепла. Зовсім не боліло, як ... віддирала закривавлений бинт.»?
10. «Зігнувшись над попелищем, вона порпалася в ньому паличкою, витягуючи й перетрушуючи якийсь недотлілий мотлох. Зосереджено оглянувши його, тут же кидала і знову порпалася, і видно було, що думає вона не про нього, що ті огарки їй зовсім не потрібні, а вибирає та перетрушує їх лише для того, щоб бути чимось заклопотаною». Про кого ці рядки?
11. Хто «...йде перед них і не плаче, та тільки раз по раз оглядається?»

12. «Панове, хай подивлюся ще єдину хвилино. Хай візьму Модри Камень на пам'ятку з собою.» - говорила...
13. «Ти виходиш на дерев'яний різьблений ганок у білій легкій сукні з чорною пов'язкою на рукаві і дивишся вниз, за Модри Камень, де колись пролягала наша оборона» Хто виходить?
14. «Уже все закінчилось. Тепер я вже не піду від тебе» - говорив ...
15. «Нікуди тепер ми не будемо спішити, як тоді взимку. Тоді ми майже ні про що не встигли поговорити. Лютий вітер, шугаючи в скелях, заважав нам». – говорив...
16. «Зараз я доскажу вам усе недосказане тоді. Слухайте ж! Чуєте, як луцять зелені спини гір, гріючись на сонці? А небо над нами, весняне й високе, гуде од вітру, мов блакитний дзвін!.. Слухайте ж!» - говорила ...

Джерело: [3 с.195]

Відповіді

Диктант № 1

Диктант № 2

Диктант № 3

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко О. Українська література (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти. / Олександр Авраменко - К. : Грамота, 2019. 256 с.
2. Слоньовська О. В. Українська література (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н. М. Вівчарик. – Київ : Літера ЛТД, 2019. 256 с
3. Хрестоматія з української літератури. 11 клас (рівень стандарту) / укладачі Т. О. Яценко, О. В. Міщенко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. 257 с.
4. Бібліотека української літератури УкрЛіб. *Бібліотека української літератури УкрЛіб*. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/>

ПРО УКЛАДАЧА

Дражан Наталія Степанівна викладач Черкаського державного бізнес-коледжу з 2016 р., викладач циклової комісії природничо-математичних та гуманітарних дисциплін, спеціаліст вищої категорії. Закінчила Уманський педагогічний університет ім. П. Тичини за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Українська мова та література». Є автором та співавтором понад 10 наукових та навчально-методичних праць, у тому числі 1-ї колективної монографії.

Навчальне видання

Дражан Наталія Степанівна

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
Збірник літературних диктантів
Частина II

Комп'ютерний набір Дражан Н.С.

Підписано до друку 20.06.24 р. Формат 60x84
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний
Умов. друк. арк. 2,67. Тираж 20 прим. Зам. № 373

За довідками з питань реалізації
звертатися за тел. (0472) 64-05-15